

Lähettäjä: Marja Sundqvist <marja.sundqvist@siikalatva.fi>
Lähetetty: torstai 31. joulukuuta 2020 10.34
Vastaanottaja: AVI Kirjaamo Pohjois-Suomi
Aihe: epäkohtaimoitus
Liitteet: epäkohtailmoitus.pdf

Hei,

ohessa liitteen mukaisesti.

Terveisin
Marja Sundqvist
johtava sosiaalityöntekijä, YTM
Siikalatvan kunta
0445118700

Tämä sähköposti on luottamuksellinen. Se on tarkoitettu ainoastaan vastaanottajalle. Mikäli ette ole viestissä tarkoitettu vastaanottaja, olkaa hyvä ja ilmoittakaa siitä lähettäjälle sekä tuhotkaa viesti välittömästi.

Sosiaalihuoltolain 48§ mukainen epäkohtailmoitus

Sosiaalihuoltolain 48§ ja 49§ mukaan sosiaalihuollon henkilöstöön kuuluvalla on ilmoitusvelvollisuus, mikäli havaitsee työssä toimiessaan ilmeisen epäkohdan uhan asiakkaan sosiaalihuollon toteutumisessa.

Siikalatvan kunnan sosiaalitoimen viranhaltijat ovat arvioineet organisaation asiakasmäärän liian suureksi työntekijää kohden tällä hetkellä ja täten työntekijämäärä on alimitoitettu. Puutteellinen henkilöstöresurssi vakavasti vaarantaa Siikalatvan kunnassa toteutettavaa laadukasta ja asiakkaan tarpeisiin vastaavaa sosiaalihuoltoa. Tämänhetkinen henkilöstön alimitoitus muodostaa tilanteen, jossa yksittäinen viranhaltija joutuu kantamaan ammattihenkilölain perusteella seuraamusvastuun esimerkiksi viivästyneistä lastensuojelutarpeen arvioinneista tai puutteellisista asiakassuunnitelmien kirjauksista.

Palvelusuunnitelmien ja asiakassuunnitelmien dokumentointi on sekä asiakkaan että työntekijän oikeusturvan kannalta keskeistä. Tällä hetkellä sosiaalihuollon viranhaltijat eivät pysty vastaamaan tähän velvoitteeseen täysimääräisesti. Dokumentointiin ei pysty varaamaan riittävästi aikaa henkilöstöresurssien puutteen vuoksi. Lisäksi asiakastietojärjestelmän keskeneräisyys asettaa omat haasteet ajantasaiselle dokumentoinnille.

Tällä hetkellä Siikalatvan kunnassa työskentelee yksi sosiaalityöntekijä toisen sosiaalityöntekijän irtisanouduttua. Virka on ollut avoinna marraskuun 2020 alusta lähtien. Minkäänlaista kiinnostusta työtehtävää kohtaa ei ole ollut. Johtava sosiaalityöntekijä on reilun kolmen vuoden aikana toimiessaan Siikalatvalla ollut kolme kertaa samankaltaisessa rekrytointitilanteessa. Hakemuksia ei avoinna olevaan sosiaalityöntekijän tehtävään juurikaan tule ja työsuhteet ovat suhteellisen lyhyitä. Lakisääteiset sosiaalihuollon työtehtävät tulee hoitaa kunnassa määrääjässä. Näiden tehtävien hoitaminen vaarantuu tällä hetkellä. Lisäksi omatyöntekijän tai hänen kanssaan asiakastyötä tekevän tulee olla tietyissä sosiaalipalveluissa laissa tarkoitettu sosiaalityöntekijä. Tämä ei toteudu tällä hetkellä Siikalatvan kunnassa. Virasta poisjääneen sosiaalityöntekijän vastuulla on ollut toimia lastenasioista vastaavana sosiaalityöntekijänä, vastata perheoikeudellisista palveluista, vammaispalveluista ja tilanteista, joissa tarvitaan lain toteutumiseksi sosiaalityöntekijää. Nyt nämä työtehtävät ovat johtavan sosiaalityöntekijän vastuulla hänen omien työtehtäviensä ohella.

Samaan aikaan Siikalatvan hakiessa sosiaalityöntekijää, Jokilaakson pelastuslaitoksen alueella on neljä muuta sosiaalityöntekijän tehtävää avoinna. Myös Oulunseudulla on sosiaalityöntekijän paikkoja avoinna. Oulaisten päivystysyksikköön on kesästä lähtien rekrytoinut sosiaalityöntekijää, josta edelleen täyttämättä yksi sosiaalityöntekijän tehtävä.

Siikalatvan kunnan sosiaalitoimen työtehtävät ovat laajat, tehtävässä tarvitaan laajaa sosiaalihuollon erityisosaamista. Lisäksi Siikalatvan kunnan sosiaalipalvelujen ulkoistaminen on vaatinut muutoksia toimintaan lainmukaisen toteutumisen kannalta. Tähän rajapintatyöskentelyyn on pyritty vaikuttamaan vuosien aikana, mutta se vaatii edelleen työstämistä.

Kunnan väkiluvussa korostuu ikäihmiset, mikä näkyy myös ikäihmisten asiakkuuksien suurena määränä. Kuntaan on palkattu sosiaaliohjaaja helmikuussa 2019 vastaamaan ikäihmisten palvelutarpeeseen. Viranomaistyö tarkoittaa palvelutarpeen arviointeja, asiakassuunnitelmia, asiakastapaamisia ja päätösten valmistelua. Nyt alkaa hahmottua ikäihmisten palveluiden

kokonaistilanne, kun pitkäjänteistä työtä on tehty viranhaltijoiden toimesta. Ikäihmisten ohjaajan asiakasmäärä on tällä hetkellä noin 500 asiakasta. Asiakastyö tarkoittaa käytännössä asiakastapaamisia yleensä asiakkaan kotona. Työskentely on nopeasyklistä, tilanteisiin täytyy reagoida heti, lainsäädännöllisesti ikäihmisen palveluntarve tulee kartoittaa seitsemän arkipäivän aikana. Pitkäjänteisiin tavoitteellisiin työskentelyyn ei tällä asiakasmäärällä ole mahdollisuutta.

Työikäisten palveluissa merkittävä muutos on tapahtumassa vuoden 2021 alusta kun laki kuntouttavasta työtoiminnasta ja laki monialaisesta yhteispalvelusta on muuttumassa. Uudessa laissa säädetään viranhaltijan toimivallasta tarkemmin. Tämä tarkoittaa käytännössä viranhaltijantyön lisääntymistä, kun yksityinen palveluntuottaja ei voi enää toimia TYP asiakkaiden asioissa ja toisaalta kunnassa ei ole tällä hetkellä ketään toista aikuissosiaalityön viranhaltijaa jakamassa tätä työtaakkaa. Tämä tulee olemassa olevien työtehtävien lisäksi hoidettavaksi. Tällä hetkellä on arvioitu, että työikäisten sosiaalipalveluista voidaan vuoden alussa irrottaa työajallisesti kaksi työpäivää työllisyysasioiden hoitoon kuukaudessa. Työllisyyspalveluiden asiakaskohtainen arviointi tulisi lainsäädännöllisesti tapahtua kolmen kuukauden sykleissä jokaisen asiakkaan kohdalta. Työllisyyspalveluissa on asiakkaita noin 200. Tämä on merkittävä muutos asiakas- ja työmäärässä aikaisempaan verrattuna. Siikalatvan kunta on tehnyt päätöksen siirtää työllisyyspalvelut tekniseltä toimelta sosiaalipalveluiden hallinnoimiksi. Tällä päätöksellä ei ole merkitystä, ellei työllisyysvastaavan toimea muuteta viraksi. Tällä muutoksella voitaisiin jakaa viranhaltijan työmäärää sosiaalipalveluissa työllisyyspalveluiden osalta.

Henkilöstöressurssin lisäksi epäkohtana näemme asiakastietojärjestelmän keskeneräisyyden. Tällä hetkellä Siikalatvan kunnassa on käytössä Mehiläisen toimittama asiakastietojärjestelmä Saga sosiaalihuolto, joka asettaa omat haasteet dokumentoinnille ja päätöksenteolle. Kehittämistyötä asiakastietojärjestelmän parissa on tehty tammikuusta 2020 lähtien asiakastietojärjestelmän toimittajan kanssa, mutta puutteet eivät ole korjaantuneet tai jos ne on saatu muutettua, ohjelmistopäivityksen yhteydessä ongelmat ovat palautuneet. Siikalatvan kunnan viranhaltijat ovat käyttäneet tähän vuoden aikana kohtuuttomasti aikaa. Tämä työ jää näkymättömäksi viranhaltijoiden osalta ja on pois asiakkaiden kanssa tehtävästä työstä. Mehiläisen toimijat eivät tee palvelupäätöksiä asiakastietojärjestelmässä, joten heille tämä asia voi jäädä näkymättömäksi. Mehiläinen vastaa asiakastietojärjestelmän toimittamisesta Siikalatvan kunnalle. Asiakastietojärjestelmä on rakennettu määrämuotoisten kirjaamislomakkeiden pohjalta. Kaikilta osin kantamääritysten mukaiset lomakkeet eivät ole valmiita ja esimerkiksi lastensuojeluilmoitusta kirjatessa lomakkeeseen ei tule päivämäärää, jolloin lastensuojeluilmoitus on saapunut kuntaan. Ohjelma rajoittaa viranhaltijan toimintaa päätöksenteossa, esimerkiksi kahta palvelupäätöstä ei voi tehdä saman sosiaalipalvelun alta. Lisäksi asiakkaalle lähtevissä maksuissa on toistuvasti esiintynyt puutteita. Päätöksentekoprosessi hidastuu sen vuoksi, että ohjelma ei toimi aina ajantasaisesti. Palautteena ohjelmantoimittajalta olemme saaneet vastauksen toimia nähdäksemme lainvastaisesti, esimerkiksi päätös tulee tehdä väärällä sosiaalipalvelulla tai päätös pitää jättää luonnos tilaan. Luonnostilassa oleva päätös ei ole virallinen päätös. Asiakastietojärjestelmän puutteet on sosiaalipalveluiden toimesta viety tiedoksi kunnanjohtajalle ja kunnan ja Mehiläisen väliseen johtoryhmään. Asiassa ei ole tapahtunut merkittävää parannusta.

Nykyisellä henkilöstömäärällä vallitseva koronatilanne asettaa oman haasteen. Siihen ei ole Siikalatvan kunnassa tällä hetkellä varauduttu. Keväällä 2020 tilanne oli toinen, kun Siikalatvan kunnan palveluksessa oli kaksi sosiaalityöntekijää. Yhdenkin sosiaalitoimen työntekijän

sairastuminen tai töistä pois jääminen vaarantaa entisestään lakisääteisten palveluiden toteutumisen ja päätöksenteon.

Johtava sosiaalityöntekijä on keskustellut sähköpostilla ja puhelimitse sosiaalitoimen pulmallisesta tilanteesta kunnanjohtajan kanssa. Kunnanjohtajan mukaan hänellä ole ratkaisua sosiaalityöntekijäpulmaan. Ratkaisuvaihtoehtona johtava sosiaalityöntekijä on esittänyt mm. palkkauksella houkuttelua, mikä on osoittautunut toimivaksi ratkaisuksi kunnissa, joissa on ollut rekrytointihaasteita. Myös muut epäkohtailmoituksessa esille tulleet asiat on saatettu kunnanjohtajan tietoon.

Pohjois-Suomen aluehallintovirasto on ohjeistanut aiemmissa hallintopäätöksissään Siikalatvan kuntaa huolehtimaan riittävästä henkilöstöresursseista, jotta virkavastuulla hoidettavat lakisääteiset tehtävät voidaan hoitaa asianmukaisesti. Tällä hetkellä tämä ei toteudu.

Tämä epäkohtailmoitus on osa Siikalatvan kunnan sosiaalihuollon ennakoivaa omavalvontaa. Johtava sosiaalityöntekijä on tuonut asiaa esille omalle esimiehelle työvuosien ja nyt lähimenneisyyden aikana. Siikalatvan kunta ei ole pystynyt ratkaisemaan epäkohtailmoituksessa ilmi tulleita asioita. Työyhteisön velvollisuus on toimia lainmukaisesti tässä tilanteessa ja noudattaa ilmoitusvelvollisuutta. Vallitsevassa tilanteessa yksittäiset viranhaltijat kantavat kohtuuttoman vastuun.

Siikalatva 30.12.2020

Marja Sundqvist

johtava sosiaalityöntekijä

Salla Päätalo

sosiaaliohjaaja

Tanja Paakkari

sosiaaliohjaaja